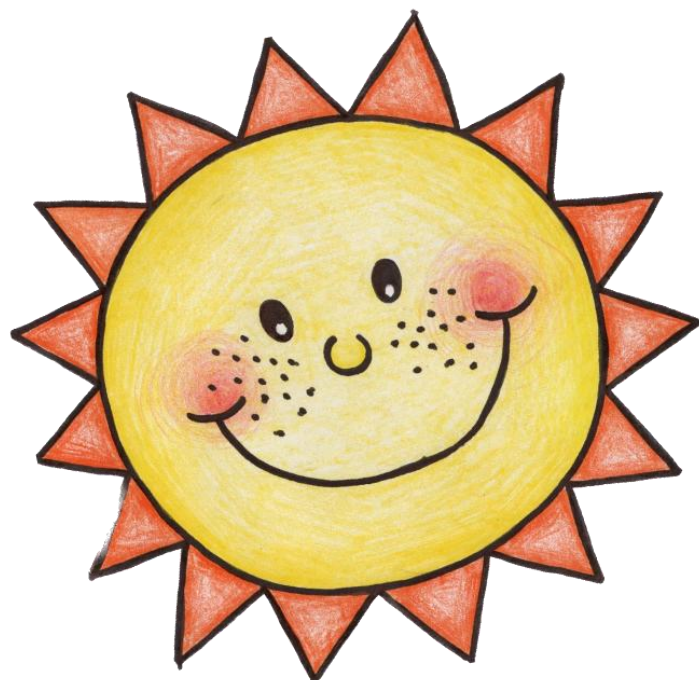

BAREVNÉ NITKY SPRÁVNÉHO CHOVÁNÍ

Minimální preventivní program rizikového chování dětí v MŠ

Zpracováno dle metodických pokynů MŠMT

Projednáno na pedagogické radě dne:
platnost od: 10. 11. 2020

Obsah:

1. Charakteristika programu.....	3
2. Zdůvodnění potřeby programu.....	3
3. Analýza výchozího stavu.....	3
4. Cíle minimálního preventivního programu.....	3
a) Dlouhodobé cíle.....	4
b) Krátkodobé cíle.....	4
5. Zásady efektivní primární prevence.....	4
6. Organizace prevence.....	4
a) Ředitelka MŠ.....	4
b) Učitelky MŠ.....	5
7. Části minimálního preventivního programu.....	5
a) Zdravý životní styl.....	5
b) Rodinná a sexuální výchova.....	5
c) Protidrogová prevence.....	5
d) Slabikář slušného chování.....	6
e) Ochrana před nebezpečnými situacemi.....	6
f) Prevence virtuálních drog – počítače, tablety, mobily, televize – prevence digitální demence.....	6
7. Spolupráce rodiny a mateřské školy.....	6
8. Spolupráce s odborníky a s jinými organizacemi.....	6
9. Vzdělávání pedagogických pracovníků.....	7
10. Hodnocení a struktura evaluace preventivního programu.....	7
11. Závěr.....	7

1. Charakteristika programu

Je zpracován pro potřeby Mateřské školy Vamberk s vědomím toho, že převládající vliv pro utváření základních pravidel chování a společenských norem, pro volbu zálib má rodina. Mateřská škola rodinnou výchovu podporuje a doplňuje, pomáhá rodičům v péči o dítě, nabízí rodičům poradenský servis a osvětu v otázkách výchovy a vzdělávání dětí.

Podporuje zdravý životní styl. Je základním nástrojem prevence. Nejúčinnější a nejlevnější prevencí je zdravá výchova dětí v rodině a ve škole. Předkládá zásady, metody, formy a prostředky efektivního vzdělávání a změn v MŠ, které povedou k poznávání a vytváření optimálnícch podmínek pro prevenci společensky nežádoucích jevů. Očekávané výstupy správných společenských návyků budou naplňovány v souladu se záměry ŠVP. Vhodně volená organizace, činnosti a účinná motivace, zohledňující specifika jednotlivých třídních kolektivů, se bude prolínat ve všech vzdělávacích oblastech třídních vzdělávacích programů.

2. Zdůvodnění potřebnosti programu

S chováním, které je charakteristické především nezdravým stylem života, nedodržováním nebo porušováním sociálních norem a etických hodnot se mohou děti setkat již v předškolním věku. Je tedy důležité zahájit primární prevenci dětem z ohrožených skupin právě v době předškolní docházky a poskytnout jim potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku.

3. Anylýza výchozího stavu

K posouzení problematiky primární prevence sociálně patologických jevů slouží následující metody:

- monitoring klimatu třídy učitelkami (vstupní diagnostika, průběžné pozorování)
- rozhovory s dětmi a s jejich zákonnými zástupci (třídní schůzky, průběžné individuální pohovory)
- spolupráce s odborníky (pracovníci PPP, SPC, sociální pracovníci)

Co se podařilo:

- komunikace s rodiči
- zapojení rodičů do chodu akcí školy a účast na společných akcích
- tradice akcí pořádaných pro rodiče
- využívání školní zahrady
- dobrá spolupráce se zřizovatelem a dalšími institucemi
- zdravá strava
- dobré klima školy
- spolupráce se všemi zaměstnanci

4. Cíle minimálního preventivního programu

Vytvářet atmosféru pohody, sounáležitosti, kamarádství, tolerance, vytvářet rovnocenné týmy ke spolupráci. Posilovat pozitivní vztahy mezi dětmi.

Podporovat v dětech pocit jistoty, zázemí a vzájemné důvěry. Vytvářet žebříček morálních hodnot a možností, jak se samostatně rozhodovat a jak hledat pomoc. Motivovat děti k zdravému zdravotnímu stylu. Poznávat hodnotu věcí a lidské práce. Posilovat sebevědomí dětí, rozvíjet dětské zájmy a talenty. Učit děti vyrovnávat se s obtížemi, které patří k běžnému životu.

a) Dlouhodobé cíle

- zvýšit odolnost dětí vůči společensky nežádoucím jevům
- učit děti rozpoznat společensky nežádoucí jevy a nepodlehnout jim, pokud se s nimi v budoucnu setká
- preventivní výchovněvzdělávací působení bude neoddělitelnou součástí ŠVP
- naplňovat kompetence podpory zdraví a zdravého způsobu života
- navození atmosféry důvěry a vzájemného respektu mezi dětmi, rodiči a zaměstnanci školy
- navození příznivého klimatu školy, třídy
- poskytování poradenských služeb rodičům, pedagogům
- kladné postoje učitelů k problematice prevence společensky nežádoucích jevů

b) Krátkodobé cíle

- analyzovat jedince, rodinu, která potřebuje pomoc v krátkodobém plánování
- stanovit vhodně cílenou motivaci a metody práce, které budou respektovat specifika třídy a potřeby jedince
- organizovat řízené a spontánní aktivity tak, aby byl dostatečný prostor k individuálním činnostem
- rozvíjet komunikaci mezi vrstevníky
- pravidelné setkávání učitelů za účelem stálého a včasného monitorování klimatu tříd, zjišťování problémů k řešení
- výměna zkušeností mezi pedagogy vycházejících z praxe dalšího vzdělávání

5. Zásady efektivní primární prevence

- zásada včasného začátku (formování osobní orientace, postojů a názorů)
- zásada komplexnosti (spolupráce školy, rodiny a široké veřejnosti)
- zásada přiměřenosti (preventivní působení přizpůsobit věku dítěte)
- sebedůvěra, samostatnost, sebejistota, seberozvíjení
- podpora zkušeností, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit
- schopnost přizpůsobení se životu v sociální komunitě, vnímavý a otevřený vztah k okolnímu světu, schopnost přiměřeně kriticky myslet a rozhodovat se
- motivace k aktivnímu poznávání a prožitkům
- rozvoj tvořivosti a estetického cítění
- systematický rozvoj dovedností, které vedou k osvojení zdravého životního stylu a zdravotní prevenci

6. Organizace prevence

a) Ředitelka MŠ

Ředitelka mateřské školy je přímo zodpovědná za prevenci a za řešení zjištěných nežádoucích projevů rizikových forem chování. Vytváří podmínky pro předcházení nežádoucích projevů chování:

- koordinuje zpracování, kontroluje realizaci a vyhodnocuje prevenci nežádoucích jevů
- zpracovává aktuální problémy výskytu rizikového chování do Školního řádu
- podporuje týmovou spolupráci pedagogů a ostatních zaměstnanců MŠ

- spolupracuje s odborníky
- koordinuje další vzdělávání pedagogů v oblasti prevence sociálně patologických jevů

b) Učitelky MŠ

- podílí se na zpracování a realizaci programu prevence sociálně patologických jevů
- spolupracuje s ředitelkou při výskytu nežádoucích projevů chování
- diagnostikuje vztahy mezi dětmi
- motivuje k vytvoření podmínek a vnitřních pravidel v souladu se školním řádem, vytváření bezpečné atmosféry a pozitivního klimatu
- spolupracuje s rodiči
- zpracovává zprávy o dětech pro odborníky a sociální pracovníky

7. Části minimálního preventivního programu

Program bude prolínat každodenní vzdělávací proces. Paní učitelky si ve třídách samy určí, kdy do svých plánů jednotlivé části programu zařadí, či ve které činnosti byly cíle programu plněny. Následně je při zápisu do třídní knihy označí červenou tečkou.

a) Zdravý životní styl

- podporovat zdravý životní styl dětí – životospráva, duševní hygiena, režim dne, stres...
- upevňovat kladný vztah ke svému tělu
- seznámit děti s různými styly života – vrcholový sport, modelky, vegetariánství...atd.
- předcházet negativním vlivům medií a reklamy (tisk, TV, PC)
- předcházet vzniku poruch příjmu potravy – diety, obezita
- upevňovat a rozvíjet kladný vztah k životnímu prostředí – ekologii
- naučit děti „poskytnout“ první pomoc a orientovat se v integrovaném záchranném systému
- podporovat psychickou pohodu a komunikaci s dítětem a především zajistit bezpečné klima ve třídě / ve školce
- vytvořit prostředí, které naplňuje základní potřeby dětí a systematicky rozvíjí sociální a emoční kompetence

b) Rodinná a sexuální výchova

- vztahy mezi členy rodiny, jejich úlohy v rodině, jejich důležitost
- poznávání různých sociálních rolí, které člověk v životě má
- rozdíly mezi mužem a ženou
- vznik života a péče o novorozence
- naše rodina, můj domov
- posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty – rodina, mateřství, láska
- předkládat témata „sexuální výchovy“ jako přirozenou věc – odlišnosti obou pohlaví - funkce, porod,...
- předcházet rizikům sexuálního zneužívání, týrání a zanedbávání – pedofilie, sex. vydírání, pornografie,...
- podporovat zdravé sebevědomí dětí

c) Protidrogová prevence

- umět použít slůvko ne
- umět se bránit ve styku s cizími lidmi
- nebrat do ruky, co neznám
- léky užíváme na doporučení lékaře
- drogy jsou špatná věc
- zvyšovat odolnost dětí vůči rizikovému chování

- předcházet užívání tabákových a nikotinových výrobků a alkoholu – spolupráce s rodinou (zdravé prostředí)
- d) Slabikář slušného chování
- dobré mezilidské vztahy
 - správné a vždy zdvořilé chování
 - hodnocení správnosti a nesprávnosti jednání a jejich důsledku
 - úcta ke starším lidem
 - používáme pouze slušná slova
 - vysvětlit a popsat základní projevy kriminality a delikvence (krádež, násilí, vandalismus...)
 - vysvětlit jednotlivé dílčí mechanismy a dynamiku trestných činů, přestupků (co se děje před, proč, co se děje potom, jak se cítí postižený...)
 - zasadit se o to, aby děti znaly svá práva ve společnosti
 - upevňovat základní pravidla a hodnoty společenského chování
 - předkládat vhodný vzor společenského chování, dbát na dodržování zákona a být morální podporou
- e) Ochrana před nebezpečnými situacemi
- děti v dopravním provozu v roli chodce, cyklisty, cestujícího hromadnou dopravou, spolujezdce v motorovém vozidle (pravidla, správné vybavení)
 - bezpečnost doma (kuchyň, koupelna, neznámé tekutiny)
 - pozor na pejsky
 - únos, cizí lidi
 - bezpečné koupání
 - předcházet šikaně – jejím projevům, stádiím a formám
 - předcházet projevům xenofobie, rasismu a antisemitismu
 - upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života
 - pěstovat úctu k životu (stáří x mládí, fauna a flóra...)
 - posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy
- f) Prevence virtuálních drog – počítače, tablety, mobily, televize – prevence digitální demence
- předcházet zdravotním sociálním a psychickým poškozením v důsledku přílišného užívání virtuálních drog, znečitlivění, ztráta reality, snížení sebekontroly, násilí a sebekontroly
 - důležitost stanovení pravidel při užívání virtuální techniky
 - podporovat hry, pohádky, filmy s kladným obsahem – postřeh, vědomosti, koordinace pohybů, soustředění, morální téma

7. Spolupráce rodiny a mateřské školy

- seznámení rodičů se základními cíly prevence sociálně patologických jevů a nežádoucích projevů chování dětí v MŠ (třídní schůzky)
- včasná informovanost rodičů o změnách chování jejich dětí
- aktuální řešení nastalých problémů s rodiči
- účast rodičů na vzdělávacích aktivitách MŠ
- poradenství v oblasti spolupráce rodičů s MŠ a odborníků
- zveřejnění Programu prevence na informačních tabulích v MŠ

8. Spolupráce s odborníky a s jinými organizacemi

- logopedická péče v MŠ (spolupráce se Speciálním pedagogickým centrem pro děti s vadami řeči v Hradci Králové, spolupráce s klinickým logopedem, dvě logopedické asistentky z řad učitelek)
- cvičení na gymballech (rozvoj hrubé motoriky, koordinace pohybu a rovnováhy)
- míčková automasáž (rozvoj jemné motoriky, orientace v tělesném schématu, vyškolená učitelka MŠ)
- trénink jazykových schopností podle Elkonina

9. Vzdělávání pedagogických pracovníků

Kurzy, jednorázové semináře a besedy dle aktuální nabídky Institucí a organizací poskytujících vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů, metod vzdělávání dětí s poruchami chování a dle finančních možností MŠ. Samostudium k dané problematice (Informatorium, publikace, internet).

10. Hodnocení a struktura evaluace preventivního programu

Ředitelka: hospitační a kontrolní činnost, pohospitační pohovory - na pedagogické radě - zakotvení hodnocení výsledků plnění programu do vlastního hodnocení školy (dle struktury projednané na pedagogické radě)

Ředitelka + učitelka: pololetní hodnocení výsledků a úspěšnosti projektu hodnocením klimatu na třídě, jednotlivých činností, posuny v postojích dětí k problémovým situacím, projevy dětí v třídním společenství

11. Závěr

Včasná prevence v oblasti sociálně patologických jevů je závažné téma, kterému musí být věnována pozornost. Prevence musí být prováděna systémově a pravidelně, v optimálním případě je prevence a zdravý životní styl jakousi přirozenou součástí života školy. Mnoho aktivit využitelných pro osvojení si zdravého životního stylu a metodiky prevence nelze pouze vyčíst z manuálů, metodik a příruček. Je třeba se odborně vzdělávat a získávat i praktické dovednosti. Pozitivní změny v účinnějších přístupech učitelů k dětem při uplatňování prevence sociálně patologických jevů, rozvoj pozitivního sociálního chování a tím i posílení odolnosti dětí vůči nežádoucím sociálně-patologickým jevům, kooperace škol ve vzdělávání učitelů a vzájemná výměna pozitivních zkušeností jsou základem úspěšné realizace strategie prevence společensky nežádoucích jevů u dětí a mládeže.

Je třeba nejenom znát nové metody práce, je třeba si je i osvojit. Platí pro malé i velké žáky známé pravidlo: naučíme se 20% toho, co vidíme a slyšíme, 40% toho, o čem diskutujeme, 80% toho, co děláme, a 90% toho, co se pokoušíme naučit druhé.